

Stijlverschillen

Foto: Shutterstock

Iedere mediator heeft zijn persoonlijke stijl, maar er zijn ook verschillende mediationstijlen. De meest voorkomende stijlen op een rij.

Paula Boshouwers¹

Bij het zoeken naar een geschikte mediator is het goed om te weten dat er (grote) verschillen bestaan in aanpak. De meeste mediators hebben een voorkeur voor een bepaalde 'mediationstijl'. In de kern komt het erop neer dat de mate waarin de autonomie van partijen vooropstaat en de mate

waarin de mediator zelf invloed uitoefent op (de richting van) het mediationproces en eventueel de inhoud van het conflict, per stijl verschilt. Een overzicht van de meest voorkomende stijlen.

Evaluatieve mediation

Evaluatieve mediation is de meest directe en inhoudelijk gerichte vorm van mediation. De mediator stuurt actief op proces én inhoud en er is relatief weinig

ruimte voor de autonomie van partijen. De mediator is primair gefocust op het doel om een overeenkomst te bereiken die werkt en speelt een belangrijke rol in het bewegen van partijen richting die oplossing. Een zuiver evaluatieve mediator denkt ook zelf actief mee in oplossingen. Dit soort mediators wordt ook wel *deal-makers* genoemd. Deze stijl is in vergaande mate afhankelijk van het overwicht van de mediator op partijen.

¹ Paula Boshouwers is MfN-registermediator bij Reulingschutte in Amsterdam.

Evaluatieve mediators werken veel met afzonderlijke gesprekken (ook wel *caucus* genoemd), waarin zij partijen proberen te bewegen concessie te doen door onder andere de scenario's te bespreken die zich kunnen voordoen als partijen geen overeenstemming bereiken. Deze vorm van mediation wordt veel toegepast in de Verenigde Staten. Voordeel van deze mediationstijl kan zijn dat er snel een deal wordt bereikt, nadeel kan zijn dat partijen weinig ruimte krijgen om zelf met oplossingen te komen.

Faciliterende of probleemoplossende mediation

Faciliterende mediation is in Nederland de meest toegepaste mediationstijl en is gericht op onderliggende belangen van partijen. Basis is het onderhandelingsmodel van Harvard. Een conflict wordt beschouwd als een botsing van belangen. Faciliterende mediators zien het als hun taak om partijen te helpen de behoeften en belangen van zowel zichzelf als de andere partij te identificeren en beter te begrijpen, tot het niveau dat nodig is om een oplossing te bereiken. De faciliterende mediator begeleidt partijen vervolgens via een gestructureerd proces naar een oplossing die tegemoetkomt aan de eigenlijke belangen van partijen. Daarin stuurt de mediator op procesniveau. De faciliterende mediator onthoudt zich van uitspraken over de inhoud van het conflict en mogelijke oplossingen. Er wordt wel gebruikgemaakt van *caucus*, maar alleen ter ondersteuning van het plenaire proces, bijvoorbeeld wanneer partijen te emotioneel zijn om constructief met elkaar te praten. Voordeel van deze mediationstijl is dat het zich richt op win-winoplossingen, nadeel kan zijn dat partijen afhankelijk worden van

de mediator en de communicatie zich voornamelijk gaat afspeelen tussen de partijen en de mediator en niet tussen partijen onderling.

Transformatieve mediation

Transformatieve mediators nemen als uitgangspunt dat partijen in staat zijn zelf de regie over een conflict te voeren consequent door te voeren. Het doel van de mediator volgens deze benadering is niet zozeer het oplossen van het conflict, maar het bewerkstelligen van een omslag in de interactie tussen de deelnemers. Daarbij is het vooral de bedoeling om hen weer krachtiger en besluitvaar-

‘Teder mens
heeft als het
ware zijn eigen
werkelijkheid
gecreëerd’

diger te laten functioneren (*empowerment*) en ze daarnaast weer aandacht te laten hebben voor de anderen en ook diens perspectief kunnen zien (*recognition*). Een kenmerk van deze benadering is dat de focus ligt op de zelfstandigheid van de partijen en daarom heeft de mediator in deze benadering een zo min mogelijk sturende rol. Hij volgt vooral de interactie van de partijen en probeert hen in staat te stellen zelf te werken naar een betere manier van met elkaar omgaan, en daardoor (mogelijk) naar een oplossing. De transformatieve mediator maakt uitsluitend gebruikt

van non-directieve, dus niet-nuancerende interventies en maakt doorgaans ook geen gebruik van *caucus*. Voordeel van deze mediationstijl kan zijn dat het veel aandacht heeft voor de interactie tussen mensen, waardoor het geschikt is voor emotionele conflicten en tot duurzame oplossingen kan leiden. Een nadeel kan zijn dat doordat het proces niet sturend is, er te weinig gebeurt.

Narratieve mediation

De narratieve mediator ziet een conflict niet zozeer als een botsing van standpunten of belangen maar eerder als een botsing van verschillende constructies van de werkelijkheid. Teder mens heeft als het ware zijn eigen werkelijkheid gecreëerd; een objectieve werkelijkheid bestaat niet. De focus van deze benadering ligt op de verschillende verhalen die de betrokken partijen vertellen over het conflict, en de werkelijkheid die ze zo voor zichzelf construeren. Door een conflict raken de werkelijkheden van de partijen steeds verder van elkaar, én van de gewenste situatie, verwijderd. De narratieve mediator faciliteert partijen om samen een nieuw verhaal te maken, waarin het conflict niet langer invloed uitoefent, maar waarin de gewenste situatie centraal gesteld wordt. Het probeert dus een nieuwe, conflictvrije werkelijkheid te creëren. De mediator heeft daarin een sturende rol door met zijn interventies toe te werken naar het alternatieve verhaal en kan daarbij ook zijn eigen visie op de werkelijkheid introduceren. De narratieve mediator maakt regelmatig gebruik van de *caucus*. Een voordeel van deze mediationstijl is de relationele gerichtheid, een nadeel kan zijn de associatie met therapie hetgeen weerstandverhogend kan werken. <<